

Koncept usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit v osnovni šoli

Koncept usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit v osnovni šoli

Koncept je pripravila delovna skupina:

mag. Marta Novak, Zavod Republike Slovenije za šolstvo,
Mojca Dolinar, Zavod Republike Slovenije za šolstvo,
Nada Nedeljko, Zavod Republike Slovenije za šolstvo,
Gorazd Fišer, Zavod Republike Slovenije za šolstvo,
dr. Mateja Markl, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa,
dr. Irena Žmauc Janžekovič, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa,
Pia Primec, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo,
Gregor Steklačič, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.

Besedilo Koncepta je nastalo na podlagi dokumenta, sprejetega leta 2016, katerega avtorji so bili mag. Marta Novak, Mateja Markl, Bojan Oblak, Zvone Milkovič, Mirela Flego, Neli Romanello, Peter Breznik in Robert Štaba.

Uredila: mag. Marta Novak

Jezikovni pregled: Tine Logar

Oblikovanje naslovnice: Art Design, d. o. o.

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Predstavnik: dr. Vinko Logaj

Spletna izdaja

Ljubljana, 2024

Objava na spletni strani: <https://gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Drugi-konceptualni-dokumenti/Koncept-usposabljanja-za-voznjo-kolesa-in-kolesarski-izpit-v-OS-v2.pdf>

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je Koncept usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit v osnovni šoli določil kot del obveznega in razširjenega programa osnovne šole na 238. seji, dne 13. 6. 2024.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID [197196035](#)

ISBN 978-961-03-0850-8 (PDF)

KAZALO

1	UVOD.....	4
2	ZAKONSKE PODLAGE.....	5
3	NAČELA USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPIT	5
4	CILJI USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPIT	6
5	PROGRAM USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPIT	7
6	KRITERIJI USPEŠNOSTI NA KOLESARSKEM IZPITU.....	8
7	PRILAGODITVE USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPIT ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI	9
8	ORGANIZACIJA USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPIT NA ŠOLI	10
9	IZVAJALCI.....	10
10	MATERIALNI POGOJI	11
11	VIRI	12

1 UVOD

Koncept usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit v osnovni šoli opredeljuje načela in cilje ter program usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit v osnovni šoli.

Koncept je posodobljen v skladu z:

- aktualno prometno zakonodajo,
- načeli izobraževanja o varnosti v prometu in mobilnosti,
- spremenjeno organizacijo izvajanja usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit,
- različnimi potrebami otrok in staršev po opravljanju usposabljanja in pridobitvi kolesarskega izpita ter kolesarjenja.

Koncept se uporablja v programu osnovne šole in v prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom.

Usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit je del obveznega in razširjenega programa osnovne šole. Izvajanje koncepta omogoča učencu pridobiti znanje in veščine ter spretnosti za samostojno vožnjo kolesa in pridobitev kolesarske izkaznice ter ga spodbuja h kolesarjenju.

Šola načrtuje usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit ter ga vključi v letni delovni načrt, učitelji izvajalci pa v letne in sprotne priprave za vzgojno-izobraževalno delo posameznega predmeta v prvem in drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju.

Učenec se vključi v teoretično usposabljanje za vožnjo kolesa ter spretnostno vožnjo s kolesom na poligonu v okviru obveznega programa osnovne šole. V soglasju s starši oziroma zakonitimi zastopniki pa učenec opravlja teoretični del kolesarskega izpita in usposabljanje ter kolesarski izpit v cestnem prometu v okviru razširjenega programa osnovne šole.

2 ZAKONSKE PODLAGE

Zakonske podlage, ki urejajo področje, ki ga obravnava Koncept, so:

1. Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. [92/22](#) – uradno prečiščeno besedilo in [153/22](#)),
2. Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. [58/11](#), [40/12](#) – ZUJF, [90/12](#), [41/17](#) – ZOPOPP in [200/20](#) – ZOOMTVI),
3. Strategija za trajnostno mobilnost in izobraževanje za trajnostni razvoj otrok in mladostnikov v vzgoji in izobraževanju do leta 2027 (2023, Zavod RS za šolstvo),
4. Pravilnik o obrazcih javnih listin v osnovni šoli (Uradni list RS, št. [44/08](#), [32/09](#), [88/13](#), [32/16](#) in [40/16](#)),
5. Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah (Uradni list RS, št. [26/24](#) in [30/24](#)),
6. Zakon o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. [156/21](#) – uradno prečiščeno besedilo in [161/21](#) – popr.).

Na podlagi zgoraj omenjenih dokumentov navajamo načela in cilje ter program usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit v osnovni šoli.

3 NAČELA USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPIT

Načela so:

- **Zagotoviti pravico do izobraževanja o prometni varnosti in mobilnosti.**

Vsi učenci imajo pravico do vključitve v usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit.

- **Zagotoviti visokokakovostno izobraževanje.**

Usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit je načrtovano in izpeljano v skladu z zakonodajo in Konceptom.

- **Zagotoviti, da se izobraževanje o prometni varnosti in mobilnosti nanaša na znanje, spretnosti, odnose in motivacijo ter usposabljanje v prometu.**

Usposabljanje o prometni varnosti in mobilnosti pouk poteka v učilnici in v praksi, v zaščitenem in resničnem okolju, v dejanskem prometu kot kolesar.

- **Ustvarjanje možnosti in izdelava okvira za izvajanje.**

Pri teoretičnem delu usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit šola uporablja interdisciplinarna gradiva za učenje o varnosti v prometu in skrbi za izobraževanje o mobilnosti ter usposabljanje učiteljev.

- **Vključevanje vseh deležnikov.**

Izvajalec usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarske izpite je usposobljeni učitelj. Pri izvajanju sodelujejo strokovni delavci ter predstavniki lokalne skupnosti in nevladnih organizacij, ki skrbijo za varnost pri vključevanju učencev v cestni promet s kolesom v neposrednem okolju.

4 CILJI USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESKA IN KOLESARSKI IZPIT

Z usposabljanjem za vožnjo kolesa in kolesarski izpit želimo doseči naslednje cilje:

- poznavanje cestnoprometnih pravil za kolesarja,
- pravilno in varno vključevanje v javni cestni promet s kolesom,
- ustrezno presojanje različnih prometnih situacij,
- varno ravnanje kolesarja v cestnem prometu v skladu s predpisi in pravili glede na razmere na prometnih površinah,
- odgovorno, kulturno in strpno sodelovanje v cestnem prometu s kolesom,
- zdrav in koristen način preživljanja prostega časa z uporabo kolesa.

5 PROGRAM USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESKA IN KOLESARSKI IZPIT

Usposabljanje za vožnjo kolesa obsega:

- teoretična prometna znanja, ki se opravijo v obveznem programu osnovne šole pri različnih predmetih v prvem in drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju,
- praktično vožnjo s kolesom na spretnostnem in prometnem poligonu, ki se opravi na dnevih dejavnosti,
- praktično vožnjo v cestnem prometu, ki se opravi v razširjenem programu osnovne šole, v homogeni ali heterogeni skupini.

Pridobivanje teoretičnih prometnih znanj obsega učenje in spoznavanje cestnoprometnih pravil za kolesarja in se smiselno vključuje v različne predmete in učne cilje v programu za prvo in drugo vzgojno-izobraževalno obdobje. V usposabljanje so vključeni vsi učenci oddelka.

Kolesarski izpit obsega:

- vrednotenje teoretičnega znanja z reševanjem testnih pol v spletni učilnici Kolesar, ki se opravi v obveznem programu osnovne šole,
- vrednotenje praktične vožnje s kolesom na poligonu, ki se opravi na dnevih dejavnosti,
- vrednotenje samostojne vožnje kolesa v cestnem prometu, ki se opravi kot tečajna oblika v homogeni ali heterogeni skupini v razširjenem programu.

Učenec uspešno opravi kolesarski izpit oziroma pridobi kolesarsko izkaznico, ko v skladu s kriteriji uspešno opravi preizkus teoretičnega znanja ter praktične vožnje s kolesom na poligonu in v cestnem prometu.

6 KRITERIJI USPEŠNOSTI NA KOLESARSKEM IZPITU

Teoretična prometna znanja

Učenec uspešno opravi teoretični del izpita, ko doseže najmanj 75 odstotkov možnih točk in ko pravilno reši vse naloge, ki so ocenjene z dvema točkama.

Praktična vožnja s kolesom na spretnostnem in prometnem poligonu

Kriterij uspešnosti pomeni brez napake prevoziti 50 odstotkov ovir, med njimi morajo biti ustavitev, prenos predmeta in neenakomerni slalom, pri čemer ne sme zbrati skupno več kot 10 kazenskih točk.

Praktična vožnja s kolesom v cestnem prometu

Pri vožnji v cestnem prometu učenec ne sme zbrati skupno več kot 10 kazenskih točk.

Učenec lahko opravlja kolesarski izpit največ dvakrat v šolskem letu (od 8. do 14. leta starosti).

7 PRILAGODITVE USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESA IN KOLESARSKI IZPIT ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI

Za učence s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojene programe, velja prilagojeno izvajanje usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit glede na njihove primanjkljaje, ovire oziroma motnje.

Gibalno ovirani učenci lahko opravljajo usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit s prilagojenim kolesom, ki ga uporabljajo za premagovanje razdalj in samostojno gibanje.

Če strokovna skupina skupaj z učencem in njegovimi starši ugotovi, da je pri samostojni vožnji kolesa v cestnem prometu zaradi primanjkljajev, ovir oziroma motenj ogrožena njegova varnost in varnost drugih udeležencev v cestnem prometu, **učenec ne sme samostojno voziti kolesa v cestnem prometu in ne pridobi kolesarske izkaznice.**

Gluhi in naglušni učenci lahko opravljajo usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit. Če je učenec z odločbo o usmeritvi upravičen do učitelja za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku, se mu le-ta omogoči pri opravljanju usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarskem izpitu.

Organizacija in izvedba usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit ter prilagojeno izvajanje se podrobneje opredelijo v **individualiziranem programu**, ki ga za učenca s posebnimi potrebami sestavi strokovna skupina na šoli.

8 ORGANIZACIJA USPOSABLJANJA ZA VOŽNJO KOLESNA IN KOLESARSKI IZPIT NA ŠOLI

Šola pripravi načrt usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit, ki ga sprejme strokovni aktiv v skladu s Konceptom.

Z vidika varnosti otrok v prometu je treba praktično vožnjo s kolesom v cestnem prometu izvajati v manjših skupinah učencev in poskrbeti za njihovo varnost v skladu u zakonodajo (Zakon o voznikih, 2022).

V programu osnovne šole je za učenje in preverjanje praktične vožnje v cestnem prometu za kolesarski izpit predvideno za skupino petih učencev najmanj 5 ur letno. Če pa gre za otroke s posebnimi potrebami, je predvideno najmanj 5 ur letno za skupino treh učencev.

9 IZVAJALCI

Teoretično usposabljanje za vožnjo kolesa in kolesarski izpit izvaja učitelj v osnovni šoli. Usposabljanje učencev za vožnjo kolesa v cestnem prometu ter kolesarski izpit praviloma izvaja učitelj, ki se je udeležil usposabljanja.

10 MATERIALNI POGOJI

Za opravljanje usposabljanja za vožnjo kolesa in kolesarski izpit učenec potrebuje primerno varno kolo ter zaščitno kolesarsko čelado. Osnovne pogoje za izvajanje zagotovijo starši in šola.

Teoretično usposabljanje in teoretični del kolesarskega izpita se izvajata v učilnici z ustrezno računalniško opremo in ustreznimi računalniškimi programi.

Praktično usposabljanje in praktični del kolesarskega izpita se izvajata na neprometnih površinah in v javnem cestnem prometu. Potrebni so pripomočki za postavitve spretnostnega in prometnega poligona. Pri praktični vožnji v prometu so učenci označeni z odsevnimi telovniki, da so bolj vidni. Med usposabljanjem za vožnjo kolesa in kolesarskim izpitom upravljalec cest, skladno z zakonodajo, postavi ustrezno prometno signalizacijo (Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah, 2024).

11 VIRI

Key principles for traffic safety and mobility education. (2020). European Transport Safety Council.

<https://www.trafficsafetyeducation.eu/wp-content/uploads/LEARN-Key-Principles.pdf>

Kolesarski izpit in tekmovanja. (2015). Slovensko izobraževalno omrežje.

<https://resitve.sio.si/kolesar/>

Kolesarski izpiti. (b. d.). Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. [https://www.avp-](https://www.avp-rs.si/preventiva/prometna-vzgoja/programi/kolesarski-izpiti/)

[rs.si/preventiva/prometna-vzgoja/programi/kolesarski-izpiti/](https://www.avp-rs.si/preventiva/prometna-vzgoja/programi/kolesarski-izpiti/)

Pravilnik o obrazcih javnih listin v osnovni šoli. (2008). *Uradni list RS*, št.

[44/08](#), [32/09](#), [88/13](#), [32/16](#) in [40/16](#). <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV9024>

Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah. (2024). *Uradni list RS*, št. [26/24](#) in

[30/24](#). <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV15108>

Strategija za trajnostno mobilnost in izobraževanje za trajnostni razvoj otrok in mladostnikov v

vzgoji in izobraževanju do leta 2027. (2023). Zavod RS za šolstvo. [https://www.zrss.si/wp-](https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2023/11/Strategija-za-trajnostno-mobilnost_lektorirano.pdf)
[content/uploads/2023/11/Strategija-za-trajnostno-mobilnost_](https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2023/11/Strategija-za-trajnostno-mobilnost_lektorirano.pdf)
[lektorirano.pdf](https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2023/11/Strategija-za-trajnostno-mobilnost_lektorirano.pdf)

Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP). *Uradni list RS*, št. [156/21](#) – uradno prečiščeno besedilo

in [161/21](#) – popr. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5793>

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1). (2011). *Uradni list RS*,

št. [58/11](#), [40/12](#) – ZUJF, [90/12](#), [41/17](#) – ZOPOPP in [200/20](#) – ZOOMTVI.

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5896>

Zakon o voznikih (ZVoz-1). (2022). *Uradni list RS*, št. [92/22](#) – uradno prečiščeno besedilo in [153/22](#).

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7164>